

Погляд в історію

Криворізький природничо-науковий ліцей: традиції і минуле

Лідія КОВАЛЕНКО,

вчитель української мови і літератури, вчитель вищої категорії

Як очікують батьки на народження первістка, на появу нового життя, мріють про його міцне здоров'я, щасливе майбутнє, прекрасні здібності у навчанні, так само і ми, вчителі-фундатори, на чолі із колишнім директором, Анатолієм Сологубом, мріяли про реальне народження школи нового типу – ліцею.

Заповітна мрія здійснилася в 1990 році. Одним із найперших в Україні і першим на Дніпропетровщині було засновано Саксаганський ліцей, назва якого пов'язана із Саксаганським районом міста Кривий Ріг. Пізніше він став називатися Саксаганський природничо-науковий ліцей (експериментальний майданчик АПН України).

Спочатку було відкрито два факультети: фізико-математичний та хіміко-біологічний, років через шість-сім – гуманітарний факультет, який проіснував до 2002 року.

Тож повертаємося до 1990 року... Документи на відкриття Саксаганського ліцею на базі СШ №6 підготовлені. Успішно «кипить» робота щодо перебудови внутрішньої частини будівлі: навчальних кабінетів, галереї Ломоносова, конференц-залу, залу хореографії, вбиралень, кафе-вітальні, створення медичної кафедри (завідувач – кандидат медичних наук О.Тополь).

Разом із першими ліцеїстами, які пройшли до ліцею на основі конкурсного відбору, завзято працюють учителі-фундатори та директор ліцею А.І. Сологуб, його заступники В.І. Фоменок, Л.Г. Чорна, С.М. Бородавка.

З великим натхненням і задоволенням учителі Л.В. Башук, В.І. Андрющенко, К.Г. Собченко, Н.І. Худолєєва, Л.М. Цуркан, Л.Г. Коваленко, Б.М. Чаговець, І.А. Карачова, З.М. Мінакова, Л.Є. Соколова, В.В. Заболоцька, В.І. Бороденко, Л.С. Ряснова, Г.М. Романовська, О.А. Юміна (Чернякова, тоді ще студентка-випускниця V курсу КДПІ), О.В. Кисельов разом із учнями брали участь у відновленні і реконструкції будівлі для новоствореного ліцею: розвантажували цеглу, плитку, ремонтували та переобладнували навчальні кабінети, заносили і монтували нові меблі,

кріпили багети над вікнами. Ніхто не уникав тяжкої фізичної праці.

Чимало зусиль у становленні ліцею доклали батьки ліцеїстів. Усі мріяли створити якнайшвидше Школу радості, Храм науки.

До навчального закладу нового типу як учителю, так і ліцеїсту втупити було нелегко. До ліцею брали вчителя, який пройшов конкурсний відбір чи співбесіду з членами комісії (районної, міської, були навіть представники з Дніпропетровська та Києва), а ліцеїсти складали вступні екзамени з профільних предметів і зараховувалися до ліцею на конкурсній основі – кращі з-поміж кращих.

У перший рік було відкрито чотири паралелі: чотири сьомих, чотири восьмих, два дев'ятих і два десятих класи. На педраді було вирішено закупити єдину форму для ліцеїстів – як для дівчаток, так і хлопчиків. Учителі теж вирішили мати єдину форму. Це було досить ефектно і красиво. З перших днів замовили нагрудний знак із символікою Саксаганського ліцею. Кожен пишався, прикріплюючи нагрудний знак на піджачок або блузку, бо ми такі були єдині в місті й області.

Директор ліцею домовився із директором АТП, паном Крейсманом за автобус «ІКАРУС», який із усіх куточків міста звозив ліцеїстів на уроки, а після уроків розвозив по домівках, оскільки наше місто одне із найдовших в Україні, має сім великих районів: Центрально-Міський, Довгинцівський, Дзержинський, Інгулецький, Жовтневий, Тернівський і найновіший – наш, Саксаганський.

... І знову екскурс до 1 вересня 1990 року.

Свято Знань пройшло у палаці ім. Фрунзе; таке яскраве, незабутнє...

Вересень. Народжується гімн ліцею.

Слався, слався наш лицей:

Кузниця знаній...

Жовтень. Ми, вчителі, заходимо до класів, а на нас, із цікавістю дивляться допитливі очі. І одразу помітив кожен творчий учитель свого колегу – лицеїста-опонента, та й не одного, якого почав би готувати до участі в різних конкурсах, олімпіадах, залучав би до написання наукових робіт в МАН. Це представники старших курсів – Анна Панова (випуск 1992 р.), яка закінчила пізніше МДУ ім. Ломоносова; Анна Литвиненко (1992 р.), після закінчення ХАІ проживає в Америці, Олег Голуб (1992 р.), закінчив ХАІ і проживає в Харкові, Олександр Мелешко – головний лікар Дніпропетровського військового шпиталю (1992 р.), Олена Князева (1992 р.), працює завідувачем приймального відділення 2-ої міської лікарні, та багато інших випускників першого випуску, які перебувають на високих посадах і є науковцями.

Уже першого року в лицей зародилося «Лицейське братерство». Спільно раділи за успіхи переможців у всіх конкурсах, вітаючи оплесками в галереї Ломоносова.

Проводилися незабутні бали, вечори, вечорниці, брейн-ринги, КВК, які й зараз мають місце у лицейському житті, засновником яких був С.М. Бородавка. Сергій Миколайович є й автором лицейського гімну.

Філолог Л.Г. Коваленко помітила талант до написання віршів у перших випускників лицей – Сергія Щербенка та Катерини Жилкіної і сприяла з допомогою головного редактора газети «Шахтар Кривбасу», пані Гаєвської, щоб кращі твори цих лицейців було надруковано на шпальтах газети. Ми також пишаємося і з гордістю вимовляємо імена лицейців наступних випусків за участь і перемогу в конкурсах різних рангів та олімпіадах як районного,

міського, так і всеукраїнського масштабів. Їхні імена занесено до Книги рекордів лицей. Це Михайло Гайсинський – багаторазовий переможець олімпіад з математики, (випуск 1995 р.), проживає в Ізраїлі, Олексій Чаговець – переможець олімпіад з фізики та математики, (випуск 1995 р.), проживає у Франції, Роман Невзоров – лікар-учений в Ізраїлі, Дмитро Тартаковський – теж учений, проживає в Ізраїлі. Два брати – Косяки Олександр і Андрій живуть і працюють у Німеччині та багато інших. Це був єдиний, неповторний випускний – 11-Г клас 1995 р., де навчалися юнаки. Усі, як на підбір: красиві, розумні, талановиті, творчі, активні. На цій паралелі був клас дівчаток (11-Б), також мудрих, розсудливих, гарних, серйозних. Із усіх чотирьох класів на цій паралелі було двадцять два медалісти. Лицейісти 11-А та 11-В теж мали неабиякі здібності у навчанні та артистичний талант. Випуск 1995 року мав найбільшу кількість медалістів за всі роки існування лицей.

А якими дружними колективами були класи Л.В. Башук – випуск 1993–1995 років. Вони були неперевершеними лицейцями, прекрасними читцями, посідали перші місця в олімпіадах із різних предметів. Валерій Шергін – багаторазовий переможець олімпіад з математики, фізики та з української мови і літератури, випуск 1993 р., проживає в Києві, писав прекрасні твори, які було відзначено на районному та міському рівні. Володя Морозов – гордість не лише лицей, а й міста, області, України, проживав у Сан-Франциско по закінченню МДУ у Москві, мешкає тепер в Японії, має звання професора. Випускник 1993 р. – класний керівник Л.В. Башук. А випускниця цього самого року, Анна Башук, уже працює в лицей, викладає інформатику, є методистом інноваційного методичного центру.

Ми, вчителі, неодноразово їздили зі своїми статтями та пропозиціями, напрацьованим досвідом до

АПН України, а статті Б.М. Чаговця, Л.Г. Коваленко, В.В. Александрової, О.А. Чернякової та інших неодноразово друкувалися в освітянській пресі.

На все життя залишилися незабутні враження у ліцеїстів та вчителів від поїздки до Санкт-Петербурга, міста Пушкін, Царського Села, де навчався О.С. Пушкін, після екскурсії до Ермітажу, картинної галереї, Палацу Петра I та поїздки до Москви в 1992 році. У цей самий час було знято фільм студією «Украинафильм» про Саксаганський ліцей.

Тоді на Всеукраїнському з'їзді Анатолій Іванович Сологуб був обраний Президентом Асоціації гімназій та ліцеїв України.

Щороку на базі Саксаганського ліцею проводилася науково-практична конференція – Квітнева сесія, на яку збиралися не лише вчителі з різних куточків України обмінятися досвідом роботи, а й учені, науковці, автори підручників з фізики, хімії, української мови, зокрема Ю.І. Мальований та Н.М. Буринська. Із великим задоволенням на Квітневій сесії слухали виступи О.В. Сухомлинської, В.М. Зоц та інших відомих науковців, з якими вдалося поспілкуватися.

Педагоги з інших міст запрошували наших учителів до своїх ліцеїв та гімназій. Ми побували в ліцеї при Донецькому університеті, директор якого – доктор педагогічних наук В.Алфімов. Л.Г. Коваленко проводила уроки в Корсунь-Шевченківській гімназії №1, що на Черкащині (1997 р.), а в 2005 р. проводила уроки в гімназії м. Дрогобич, на Львівщині. У міжнародних семінарах також беруть участь наші колеги з близького та далекого зарубіжжя. Заступник директора з навчально-методичної роботи та учитель фізики Б.М. Чаговець бере активну участь у конференціях, семінарах, що відбуваються в Росії, Білорусії, Польщі. Разом з нинішнім директором Л.В. Башук та професором Л.В. Кондрашовою відвідав ліцей у Парижі (Франція).

Група ліцеїстів на чолі з учителем англійської мови Ганною Миколаївною Романовською у

1996–1997 навчальному році відвідала уроки в одному із коледжів США. Деякі ліцеїсти із цієї групи – Костянтин Лихман, Олександр Литвинов після закінчення Києво-Могилянської академії проживають і працюють у Лондоні (Великобританія).

Багато наших випускників продовжили навчання за кордоном – у Великобританії, Ізраїлі, США; випускники нового століття навчаються в Чехії, зокрема: Христина Царук, Ольга Журавльова, Максим Берлінський та інші. У Польщі навчається Катерина Куликівська.

Нині наш ліцей перейменовано на Криворізький природничо-науковий ліцей – КПНЛ. Його очолює директор Любов Вікторівна Башук, яка працює в навчальному закладі від початку його заснування. Любов Вікторівна зі своїми заступниками – Б.М. Чаговцем, Н.М. Козловою, С.В. Пасацькою активно розробляють і впроваджують у навчально-виховний процес нові форми і методи роботи. Своїм прикладом і досвідом вони стимулюють молодих учителів до творчого самовираження і самоствердження на педагогічній ниві.

Набуті традиції не втрачаються. Пам'ятаємо імена талановитих учителів, які віддавали серця і знання своїм вихованцям та радували нас перемогами: С.О. Маричевої, О.Г. Попової, С.В. Обревко, Л.Ф. Єгошиної. Нинішні вчителі разом із ліцеїстами примножують здобутки і підтримують традиції минулого новими досягненнями на районних, міських, обласних, всеукраїнських конкурсах та олімпіадах. Наш ліцей впевнено крокує вперед, він справді є храмом науки!

*Багато різних храмів на Землі,
Але такий один існує на Планеті,
Де в мирі й злагоді живуть, як ліцеїсти, так і
вчителі,
Де творяться дослідження з усіх предметів...*

